

החברותא

פנימי

גליון מס' 7

בטאון לחברים

יום ו' עש"ק פרשת תצוה יב אדר תשמ"ז

דבר החברותא

בראש וראשונה נודה את ה' ובתוך רבים נהללנו על שזכינו להוציא את "החברותא" מידי שבת בשבתו עד הנה, אם כי אנחנו לא מתיימרים להתפאר שהשגנו את מטרתנו, ברם והיות שרצוננו עז להוסיף ולשפר כהנה וכהנה בכמות ובאיכות העלון הזה, אשר על כן נשמח מאד על כל הצעה והערה ותודה מראש.

משימתינו העיקרית צריכה להיות העמדת האמונה במקומו הראוי בסולם עדיפותינו ושאיפותינו, ולהפיק לקח בהיותינו מזכירים את מה שעשה לנו עמלק ופעולתו הנמשכת עד עצם היום הזה שאין השם שלם וכו', וכ"ז בא בגלל "נסותם את ה' לאמר היש ה' בקרבינו אם אין" (שמות י"ז ז) כלומר הטלת ספק ב"אמונה" וזו שהזמינה ביאת עמלק.

היות שכולם חייבים במחיית עמלק ואפי' נשים שלא שייכים למלחמה אפילו הכי מצווים הם במלחמת עמלק, ע"כ חוב קדוש על כל אחד לעקור שורש פורה ראש ולענה "עמלק" ו"ספק" שכל אחד בגימטריא "רם" כדכתיב "זרם לבבך ושכחת את ה'" (דברים ח' י"ד), ולהשריש בקרבינו אמונת ה' למרות עוצם וגודל הסתרת-פנים ששורר היום, כי דא עקא, כל מציאות קיומינו בדור הזה היא בגדר נס אלא שאין בעל הנס מכיר בניסו.

אשרינו מה טוב חלקינו שהניח הקב"ה עליונים ותחתונים ושוכן בתוכינו "תמיד הוא בינינו ומזומן לכל צרכינו" (רש"י שם) ומעבר לכך אין לנו רשות להרהר כי עצם החיפוש והשאלה אחרי מציאות ה' גורר ח"ו עונש מידי כברש"י שם "אמר הבן לאחד ראית את אבא? אמר לו אביו אינך יודע היכן אני, השליכו מעליו ובא הכלב ונשכו".

הבה נצא למלחמה קדושה זו בצורה דחופה ביותר, כי לדחות זו הרי מדתו של עמלק כמה שנאמר הלחם בעמלק "מחר", נתאזר כולנו כאחד כי כבדה היא מנשוא לאדם יחידי, ונחדיר בלבבינו אמונה טהורה ושלמה, כי לית אתר פנו מיניה. ונחדיר בכולנו את התודעה כי יש ה' בקרבינו! ובזכות זה נזכה שכל הרשעה כעשן תכלה ויתגדל ויתקדש שמייה רבה אמן.

ידיעת החברים

בליל פורים אור ליום ב' יתאספו החברים בבה"כ גרוז'יסק לשמוח ולשמח בשמחת פורים בתופים ובמחולות
בשעה תשע בערב – איש בל יעדר.

סעודת פורים תתקיים כמידי שנה ביום שני אחה"צ

בר"ח הטורים 11

החברים מוזמנים

.....

נתבקשנו להודיע לכללות החברים, למען השם להמנע מלהביא משלוח מנות לבית הרא"ש שליט"א, וכל הרוצה יוכל להביא במקומו מתנות לאביונים בשביל מעות קמחא דפסחא

ויהי ידיו אמונה עד בא השמש (שמות י"ז ב)

ופרש"י "שהיו ידיו של משה פרושות השמים בתפלה" ותמוה דהעיקר חסר מן הספר שלא נזכר בתורה שהתפלל, אולם הפסוק יבואר כך, דהנה האדם יסודו מעפר ומותר האדם מן הבהמה אין ועבודתו עלי אדמות להכיר בכך וכמרז"ל "דע מאין באת" (אבות פ"ג) וככל שהאדם מכיר באפיסת ערכו יותר, מתחזק אצלו האמונה בה' שנותן כח לעשות חיל, ובהגיע האדם לשיא התבטלותו אז גם להרים יד אינו יכול כי אז אין בו משל עצמו שום תחושת-חיים וכדומם היא בעניו, וצדיק כזה באמונתו יחיה, וזשאה"כ "ויהי ידיו אמונה" שעצם הרימו את ידיו בידעו שהוא כמשותק בכל אבריו ה"ז מוכיח בבירור אמונת אלקי עולם שמחיה מתים במאמרו וכמאמר דוד "כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך" והיא תפלה נעלית שאין כמוה דהיד עצמה מתפללת ודבוקה בו יתברך ע"י הרמתה וזה שאמר משה "אפרש את כפי אל ה' (שמות ט' כ"ט), וכ"ז דוקא "עד בא השמש" דהינו בזמן הגלות דמתוך חשכת הגלות מכירים באור האמונה וכדכתיב "ואמותנתך בלילות", משא"כ לעתיד לבוא כבר לא תהי' עבודה כזו בדרך אמונה כ"א מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת.

כי יד על כס י-ה (שמות י"ז ט"ז)

פרש"י "אין השם שלם עד שיימחה שמו של עמלק" כלומר עתה השם הוא יוד-הא וכשימחה זכר עמלק יהי' השם שלם עם ו-ה, ולכאורה הרי כתוב "כי ב-ה ה' צור עולמים" (ישעי' כ"ו) א"כ מוכח דגם לפני עמלק הי' שמו י-ה.

אלא הכוונה דאמנם ה' ברא את העולם בשם י-ה, המטרה היא עבודת האדם בעולמו בהמשכת "ואו החיבור בעולם התחתון שהיא ה' אחרונה ע"י התדבקותו בה' בכל ענייני עולם הטבע, ובמצור ובמצוק מתוך חומריות העולם היא קורא לה' וכמ"ש מן המיצר קראתי י-ה דהיינו להמשיך אלקות למטה ועתה בגלות שאין אנו ממליכים שמו ית' בתחתונים דהרי זרעו של עמלק קיים ושולטים בעולם אזי יש פירוד בין הדבקים וחסר "ואו" החיבור ולכן אין השם שלם והעולם חסר תיקונו.

תמחה את זכר עמלק וגו' (דברים כ"ה י"ט)

הקשו המפרשים, הרי במקום אחר כתוב "כי מחה אמהה את זכר עמלק" (שמות י"ז י"ד) דמשמע שזוהי מלחמה לה' והווי שני כתובים המכחישים זא"ז (עי' בדעת זקנים).

אך הענין מבואר מאליו דבגלל שאין לנו יכולת למחות את זרע עמלק ששולטים עלינו, מוכרח להיות מחיית עמלק תלוי בידי ה' איש מלחמה, כי יעבור ממשלת זדון עדי אובד, אמנם הרבה שלוחים למקום אולם במלחמת מצוה הכתוב מוסר את מלחמת-ה' בודי צבאות ה' שעל ידם יימחה זכר עמלק ואז יהי' ה' אחד דהרי לא הי' בכוחם להתגבר ולנצח את עמלק הלוא אי"ז אלא כי ה' נלחם להם ובזה מלכותיה קאם לעלמי עד, ונמצא ששני הכתובים הנ"ל היינו הך ואחד תלוי בשני.

מאמר בענין יראה שמים

א) ואתה תצוה את בני ישראל גו' ומבואר בסה"ק דהכוונה של "תצוה משלון צותא וחיבור, דהיינו שמשך רבינו יתחבר ויידבק בבנ"י ובזה יעניק להם מעבודתו הק' שיכלו גם הם ללכת בעקבותיו לעבוד את ה' באמת בעבודה זכה נקיה מכל סיג ופגם ומזוככת מהתערבות פניה של גאווה דקה מן הדקה כ"א "בבחי' ונחנו מה", ואכן תבע משה מכל אחד ואחד להגיע לדרגה זו באמרו "ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה" (דברים י"ב) דמובן וגם פשוט שאין הכוונה להמעיש מחשיבות ויקרת ערך מדה זו וכאומרם ז"ל (ברכות ל"ג) "וכי יראה מלתא זוטרתא היא", ותירצו ז"ל "אין לגבי משה מילתא זוטרתא הוא" דלכאורה אינו מובן התירוץ דהא שואל מעמך כתיב, אך אתפשטותא דמשה דהיינו בבחי' ביטול, מגעת ושייכות לכל איש מישראל וביכולתו להשיג יראה כזו שלא יהיה לו שום הרגשה עצמית כ"א ביטול במציאות וזהו הכוונה שיהי' היראה בבחי' "מה" כמלתא זוטרתא.

(ב) הסיבה שביותר צריך ה' הכתוב להזהיר על השתלבות הביטול ביראה. נעוצה בהעובדא שדווקא מדה זו נדרשת מבני אדם וכדאחז"ל (ברכות ל"ג) "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים" ולמדוה מפסוק הנ"ל "מה ה' שואל מעמך ליראה", ובכדי שלא נטעה לומר דהיות שירש"מ לא בידי שמים היא א"כ היא דוקא נעשית ע"י האדם בעצמו, ולכן הדגיש משה שהיראה צריכה שתהיה בבחי' "מה", כלומר שכל כך יעבוד האדם בזיכור מדת היראה עד שלא תורגש עצלו כלל וכמלתא זוטרותא תיחשב.

ביאור בגדרת יראה אמיתית

(ג) לכאורה ייפלא ד"ז דמנ"פ או שהיא רק בידי או שהיא לגמרי בידי שמים? אלא הענין הוא דיראת שמים אמיתית היא לא כטעות רבים, פחד שהאדם ירא מהחטא או שיראת ה' על פניו וכו', דלפי האמת אי"ז יראה אמיתית דהראשון הרי מפחד ודואג לעצמו שלא יבואו עליו עונשים וכד' ולזו דאגה-עצמית ייקרא והשני שחושב שאת אלקי' הוא יירא, ידע שטעות גדולה בידו, דהרי מציאת הבורא הוא בלתי-מוחשי, ואיך יפחד וירתע האדם מדבר שאינו חש בחושיו הגשמיים, ומה שחושב מחשבות לעורר היראה, זו עדיין לא מציאות פחד שחיל ורעדה יאחזהו.

פחד הטבע זהו פחד הבורא

(ד) כיצד, א"כ ניתן ליירא את ה' באמת? כשתדקדק תמצא שכל איפוא שנופל על האדם אימתה ופחד, ידע ויאמין שאין זה מקרי כלל והרי זה לבוש של פחד הבורא שמסתתר בתוך הסיבה שגרמה לו פחד וכגון ח' רעה שמטיל עליו אימה ויראה ואין בכחו לעמוד כנגד הפחד ולא להירתע, אזי עליו להלחם עם טבעו ולהתבונן בהכרה מלאה, שבעצם אין לבע"ח בחירה ולא כח כלל להפריע לבנ"א ומכש"כ להזיק לו, ולמה א"כ נופל עליו פחד ממנה, אי"ז כ"א בכדי להטיל עליו יראת ה' ע"י שהקב"ה מסבב ומומן את הבע"א לפנחדי את האדם, וזהו שאחז"ל (ברכות פ"ה) "אין מפסיקים בק"ש אפי' נחש כרוך על עקבו" ואינו מובן הלוא ממילא הוא מתבלבל מלכוון דהרי זו למעלה מגדר אנושי לא לפחד כלל ואיך קבעו הלכה בכגון דא, א"כ צ"ל דבכוחו של האדם העובד להשיג דמסבב הסיבות זימן לו נחש דייקא בשעת קריש"מ בכדי להפיל עליו אימה ופחד מוות ותהי' זו סיבה שיקבל ע"ע עומ"ש בכל נפשו אפי' נוטל את נפשו במסירות נפש ממש.

(המשך יבוא אי"ה)

על ענין הבחירה

התורה הקדושה אומרת "וברחת בחיים" (סוף ניצבים) היינו שהאדם יכול לבחור בטוב ולהימנע מרע. כמו שאמרו חכמינו ז"ל באבות "הרשות נתונה" שיש לכל אדם הרשות לבחור בטוב וברע.

אבל יצרו של האדם בוער בקרבו כאש ואינו מניח לו לבחור בטוב ע"י פתוייו הנוראים שקשה לו לאדם לעמוד בפניהם, וכבר עמד על זה הצדיק רבי אלימלך מליזענסק זצ"ל בתפילתו הידועה שנאמר שם בין היתר "כי אם מרוב אש היצר הרע הבושר בקרבנו את מחשבותינו תמיד וכו' ואין בנו כח לעמוד כנגדו".

ידוע מה שאמרו חכמינו ז"ל "אלמלא הקב"ה עוזרו — לא יכול לו", הרי שאנו תלויים בחסדי הקב"ה שבלי עזרתו יתברך אין בנו כח לעמוד בפני היצר, והעצה היעוצה לכך היא לשפוך תחינה לאלוקי מרום: ולזעוק מעומק הלב וטהר לבנו לעבדך באמת ולא נבוש ולא ניכשל לעולם ועד.

פירורים שמורים ואמורים לפורים מספרים וסופרים

בית הלוי

מרדכי מן התורה מנין — קר דרור והתרגום "מירא דכיא" והרי זה מרדכי, אבל איזהו הקשר בין מרדכי ל"מר-דרור"? ואומר החתם סופר זצ"ל שהיה זה מרדכי שהתריע נגד החירות המדומה שהעניק אחשורוש לישראל, וזעק בשער בת רבים: מר דרור! מר כלענה הדרור הזה, החירות הממלכתית לעם ישראל!

*

"ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה", מדוע לא נאמר "לא כרע ולא השתחוה" לשון עבר? אלא שהמן הכיר את עקשנותו של מרדכי ולא רצה שיעורר רעש וזה ישפיע על אחרים, לכן הוציא חוק כי מרדכי "לא יכרע ולא ישתחוה" בתור יוצא מהכלל, אבל מרדכי לא ניצל את החוק הזה אלא אמר שלא כורע" באשר הוא יהודי", וזה עורר את חמת המן.

*

"ותשלח בגדים להלביש את מרדכי", מה חשבה אסתר כי נקרעו בגדיו ואין לו כסף לרכוש חדשים? ואומרים בשם הגר"י סלנטר זצ"ל כי לא נראה לאסתר המלכה דרך הטיפול של מרדכי בביטול הגזירה, ע"י "שק ואפר", ושלחה לו בגדי שרד כמו צלינדר ופראק שילך בראש משלחת להוד מלכותו לבטל הגזירה. "ולא קבל" מרדכי את הרמז כי ידע שאין הגזירה טבעית ויש לבטלה רק בזעקות תפילה..

*

"ויצא המן שמח וטוב לב", כיצד מגיע להמן מידה טובה זו של "שמח וטוב לב"? ואומר הבארדיטשובער זצ"ל כי המן כשנהנה מסעודתה של אסתר הצדקנית הושפע קצת לטובה ולשמחה, וזו היתה גם כוונתה של אסתר לרכך את לבו, אבל שמחה זו מיד פגה בראותו את מתנגדו "זימלא המן חימה"..

*

באותו פסוק מתחיל "ויספר המן לזרש אשתו ולכל אוהביו", ואח"כ "ויאמרו לו חכמיו" היכן נעלמו "אוהביו"? אלא אלו הם הידידים והאוהבים אצל הגוי, כאשר הוא ברום פסגתו נוהרים אליו אוהבים כדילסחוט ממנו שלמונים, אם רק חשים שהוא ביריה חוהרו כבה, מסתלקים ממנו "אוהביו", אז הם כבר "חכמיו" התופסים את הענין ומתסלקים בדרת קרנו.

*

מדוע זכה המן ובניו התגיירו (גיוור כהלכה) ולמדו תורה בבני ברק? מכיון שבגלל המן נוספה בגינו מסכת בתלמוד, מס' מגילה!.

*

בפורים הזמן של קבלת תפילה, וחבל שלא לשים לב לכך. רבי אברהם מסלונים זצ"ל כותב כי בפורים יש סיעתא דשמיא מיוחדת, כי גם הקב"ה מקיים מצות משלוח מנות ומתנות לאביונים, וכל הפושט יד נותנים לו.

*

בפורים הזמן של קבלת תפילה, מיוחדת, כי גם הקב"ה מקיים מצות משלוח מנות ומתנות לאביונים, וכל הפושט יד נותנים לו.

*

"ופרשת גדולת מרדכי — הלא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי מדי ופרס", ולמי זה מענין? מי מדבר אצלנו בשפה הפרסית שיוכל לקרוא בספר דברי הימים שלהם? אלא רוצה לרמז לנו: לעם ישראל מענינת רק פרשת הצלת העם וביטול גזירת ההשמדה ע"י תפילות ותחתונים. הפרט על גדולת מרדכי שהיתה זאת פרשה היסטורית בתולדות עמנו, זה לא מענין אותנו, זה כתוב בדברי הימים של הפרסים.

*